

Onderwerp: Kort geding tegen de Nederlandse overheid om 5G te stoppen en andere belangwekkende (inter)nationale ontwikkelingen

Datum: 13 maart 2020

Geacht College van Burgemeester en Wethouders en gemeenteraadsleden,

Hierbij willen we u informeren over een aantal belangwekkende recente ontwikkelingen over de uitrol van 5G in binnen- en buitenland. Het is belangrijk is dat u als gemeente hiervan op de hoogte bent en dat u weet dat er gezondheidsrisico's zijn bij de uitrol van 5G – en nu om die reden al in verschillende landen moratoria op 5G van kracht zijn – zodat u als gemeente bij de besluitvorming hieromtrent nog keuzes kunt maken en uw bestuurlijke verantwoordelijkheid kunt nemen ten aanzien van gezondheid.¹

“Het is best gek dat we een hele populatie gedreven door technologie gaan blootstellen aan iets waarvan we niet zeker weten of het kwaad kan of niet.”

Professor Hans Kromhout, voorzitter van de Commissie EMV van de Gezondheidsraad

<https://www.youtube.com/watch?v=PrcjEYOvQBU&t=4s>

In Nederland gaat op dit moment de uitrol van 5G door de overheid onverminderd voort. De uitrol van 5G zal een enorme toename van antennes en 'smal cells' betekenen om volledige dekking mogelijk te maken, wel elke 100 meter in bewoonde gebieden. Dit betekent een enorme verhoging van de stralingsintensiteit. En dit terwijl 5G niet is onderzocht op gezondheidsrisico's – zo stelt de Gezondheidsraad ook zelf - en de vele onderzoeken die nu al gedaan zijn naar 2G, 3G en 4G aantonen dat er schadelijke effecten zijn voor mens, dier en plant.

Kort geding tegen de Nederlandse overheid om 5G te stoppen

Wij als stichting Stop5GNL willen de uitrol van 5G in Nederland stoppen. We zijn van mening dat de uitrol van 5G vanwege deze risico's onrechtmatig is omdat het de burgers niet beschermt tegen de risico's. Daarom hebben we op 25 februari jl. de Nederlandse staat gedagvaard en starten wij een kort geding.²

We willen u verzoeken de dagvaarding goed te lezen. Het is een goed doortimmerd document met vele verwijzingen naar wetenschappelijke onderzoeken die schade aantonen bij blootstelling aan

---

¹ Eerder heeft u al informatie mogen ontvangen over 5G en de gezondheidseffecten bij blootstelling aan EMV en specifiek 5G. Op 18 december 2019 heeft u namens Let's Talk About Tech, StopUMTS en Stichting EHS een informatiemap 5G en gezondheid ontvangen en op 26 september 2019 is er namens Let's Talk About Tech een brief uitgegaan waarin de kritiek van een 20-tal gemeenten op het wetsvoorstel verplichte medewerking uitrol 5G uiteengezet is. <https://letstalkabouttech.nl/2019/12/informatiemap-5g-en-gezondheid-voor-gemeenten/> <https://letstalkabouttech.nl/2019/09/alle-gemeenten-per-brief-geinformeerd-over-kritiek-van-20-tal-gemeenten-op-wetsvoorstel-verplichte-medewerking-uitrol-5g/>

² Voor meer informatie zie www.stop5gnl.nl of voor de englistalige website www.stop5gnl.com

elektromagnetische velden (EMV) en duidelijk is verwoord waarom het urgent is het voorzorgsprincipe toe te passen en 5G niet uit te rollen.

Hier de link naar de dagvaarding, opgesteld door het deskundige advocatenkantoor Boels en Zanders: <https://www.stop5gnl.nl/wp-content/uploads/2020/02/Dagvaarding-in-kort-geding.pdf>

Hierin valt o.a. te lezen dat de richtlijnen die de Nederlandse overheid nu hanteert – en waar het zich stelselmatig achter verschuilt - geen bescherming bieden tegen schadelijke effecten. **Deze richtlijnen zijn verouderd, ze laten de effecten op middellange en lange termijn buiten beschouwing en belangrijk: ze houden alleen rekening met acute opwarmingseffecten en niet met andere gezondheidseffecten zoals DNA-schade, kanker, doorlating bloed-hersenbarrière, neurologische schade etc.**

Wij zijn als Stop5GNL niet de enigen die een rechtszaak beginnen om de uitrol van 5G te stoppen. Ook in Frankrijk en Denemarken zijn er rechtszaken gestart tegen de uitrol van 5G en in de Verenigde Staten hebben twee organisaties zeer recent de Federal Communication Commission (FCC) aangeklaagd, omdat deze organisatie weigert de 25 jaar oude richtlijnen te herzien die – evenals de ICNIRP-richtlijn - alleen beschermen tegen acute opwarmingseffecten tijdens en kort na de blootstelling en geen rekening houden met andere gezondheidseffecten. Ook zijn er steeds meer rechtbanken die het verband leggen tussen hersentumoren en de blootstelling aan EMV.³

(Inter)nationale ontwikkelingen

We zijn op de hoogte van het feit dat bij veel gemeenten er zorgen liggen over de naderende uitrol van 5G. Let's Talk About Tech heeft de zorgen die er zijn naar aanleiding van de internetconsultatie Telecomcode op een rij gezet en op 23 september 2019 een brief hierover naar alle gemeenten gestuurd. Er zijn aan de ene kant zorgen om het feit dat er nauwelijks onderzoek is gedaan naar gezondheid en dat gemeenten 'smal cells' niet vanwege gezondheidsredenen kunnen weigeren en aan de andere kant omdat ze geen zeggenschap zouden hebben over de plaatsing van smal cells.⁴

In dit verband is het goed te wijzen op een aantal (inter)nationale ontwikkelingen die sindsdien hebben plaatsgevonden en relevant zijn in het proces rondom de besluitvorming.

- Gemeente Bergen en Hilvarenbeek hebben moties (unaniem) aangenomen die betrekking hebben op de uitrol van 5G. Hierin verzoeken de partijen het College dringend de besluitvorming rond de uitrol te laten vergezellen door de nodige zorgvuldigheid en willen dat deze in ieder geval ruimte laat voor maatschappelijk debat; een bespreking van de adviesaanvraag aan de Gezondheidsraad in de Tweede Kamer en onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar de biologische effecten van EMV op mensen, flora en fauna op de korte **en lange termijn**.⁵

---

³ <https://letstalkabouttech.nl/2020/02/nederlands-kort-geding-tegen-uitrol-5g-en-andere-internationale-rechtszaken/>

⁴ <https://letstalkabouttech.nl/2019/09/alle-gemeenten-per-brief-geinformeerd-over-kritiek-van-20-tal-gemeenten-op-wetsvoorstel-verplichte-medewerking-uitrol-5g/>

⁵ https://www.stopumts.nl/doc.php/Berichten%20Nederland/12421/hilvarenbeek_bergen_motie_tegen_de_uitrol_van_het_5g_netwerk_aangenomen <https://www.stopumts.nl/pdf/Gemeente-Hilvarenbeek-motie-tegen-uitrol-van-het-5G-netwerk-2020.pdf>

- Verder vinden er momenteel in vele gemeenten informatiebijeenkomsten plaats over 5G om de burgers eerlijk te informeren over de risico's van EMV. Een paar krachtige bijeenkomsten waren die in Alkmaar (Bergen) en Zeist waar drs. Jan van Gils – medeoprichter van Stop5GNL – heeft gesproken en die in Culemborg waar dr. Vriens van StopUMTS en drs. de Bont van Let's Talk About Tech een krachtig tegengeluid hebben laten horen en een moreel appel hebben gedaan op de gemeente om zich echt te verdiepen in de materie en zich rekenschap te geven van de risico's die met een uitrol gepaard gaan.⁶ Andere bijeenkomsten in gemeenten waren o.a. IJsselstein, Zeist, Kollum, Leeuwarden, Noordoostpolder, Utrecht.⁷

Internationaal zijn er ook veel ontwikkelingen en zijn er inmiddels vele moratoria van kracht die het de overheden verbiedt 5G uit te rollen vanwege de gezondheidsrisico's en hebben het Europees en Oostenrijks Parlement zich erover uitgesproken. Hier de ontwikkelingen op een rij:

- Op 11 februari jl., heeft het Europees Parlement in een briefing gewaarschuwd voor de uitrol van 5G. Het Parlement geeft aan dat een zeer dicht netwerk van antennes nodig is om 5G mogelijk te maken. Dit zal een constante blootstelling voor mensen, inclusief kinderen betekenen. Iets waar de huidige richtlijnen geen rekening mee houden, en ook niet met de specifieke kenmerken van 5G. En richtlijnen die bovendien 20 jaar oud zijn.⁸
- In Oostenrijk heeft het parlement in januari 2020 een rapport uitgebracht "5G mobiele communicatie en gezondheid. De huidige beoordeling van het wetenschappelijk onderzoek naar de mogelijke gezondheidsrisico's van EMV in mobiele communicatie door erkende wetenschappelijke instanties". Hierin is de boodschap van de auteurs van het rapport duidelijk: er zijn 'aanzienlijke hiaten in de kennis' (blz. 6) over de veiligheid van 5G voor de gezondheid zodat de toepassing ervan in twijfel wordt getrokken. Volgens de principes van schadepreventie en het voorzorgsbeginsel is een 5G-moratorium noodzakelijk. De eerdere studieresultaten, die in het rapport zijn overgenomen, onderbouwen dit.⁹
- In Zwitserland – waar de uitrol al in een vergevorderd stadium is - is de uitrol momenteel stopgezet omdat men eerst duidelijkheid wil over de eventuele gezondheidsrisico's. Dit naar aanleiding van een brief van het federale milieuagentschap BAFU die aangeeft dat het geen veiligheidscriteria kan opstellen waaraan de telecominfrastructuur moet voldoen zonder verder onderzoek te doen naar de impact van 5G-straling. Zonder de criteria zijn de kantons

⁶ https://www.culemborgs5gcollectief.nl/?fbclid=IwAR2BR_zuqbwozcxFqa6JTR-6R_orS1QuaZq_9l4Vn2VZClhA4SvY70cb3lA

⁷

<https://zeist.raadsinformatie.nl/vergadering/706525/Openbare%20Informatiebijeenkomst%20over%205G%2018-02-2020>

https://zeist.raadsinformatie.nl/document/8464579/1/20200218Presentatie_de_heer_Van_Gils_def

https://www.lc.nl/friesland/Statenfracties-FNP-Grienlinks-en-de-PvdD-organiseren-publieke-5G-bijeenkomst-25422006.html?fbclid=IwAR1dorR1EnRUlSk3_I5BkQq1ktt9yZ3GUyEWON9A0l6p26T8LC7lt9p-6W0

<https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/noardeastfryslan/e85fa93e-bc76-4496-8055-722620697b87?fbclid=IwAR2r6BX4jeViBvB53N7383wB2q3bDvjxiOaP2WB2KV1eiiimqvXE3Olr7AGA>

https://www.youtube.com/watch?v=0AbZAVqbxQ&fbclid=IwAR12hO_vtVkbTAKnTsQW_dCoE8awuGa-FOLcK-JZDKWzACuL4uN4Syse0Sw

https://fryslan.notubiz.nl/vergadering/718599?fbclid=IwAR1LAWXzN4TY5BAmv6Zs2FYZGr67zEH3iMc0QJEWELMEtb_H0EHePFOJFnQ

⁸ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/646172/EPRS_BRI\(2020\)646172_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/646172/EPRS_BRI(2020)646172_EN.pdf)

⁹ file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/TAB_5G-Gesundheit_Endbericht.pdf

verplicht hun 5G-antennes licenties te geven op basis van bestaande stralingsnormen. Wat in de praktijk, op een zeer klein aantal gevallen na, betekent: geen 5G.¹⁰

- In het kanton Geneve in Zwitserland gaat het nog verder en is er voor nu een moratorium van drie jaar van kracht op 4G+ en 5G. Voor alle nieuwe installaties geldt voor deze periode dat er een vergunning vereist is en zal elke wijziging in de antenne-installatie gedurende drie jaar geweigerd worden. Dit moratorium dat begin februari is goedgekeurd is ook een reactie op de groeiende publieke bezorgdheid, volgens het groene parlementslid Jean Rossiaud. Hij geeft aan dat het voorzorgsbeginsel voorrang heeft gezien het gebrek aan onafhankelijke studies over de effecten van deze technologie op de gezondheid en de biodiversiteit. Naar het voorbeeld van het kanton Neuchâtel heeft Genève ook opgeroepen tot een moratorium op de inzet van 5G-millimeter technologie in Zwitserland.¹¹
- In Italië hebben inmiddels 150 gemeenten een moratorium uitgebracht op 5G. Voor een volledige lijst, bijgewerkt tot 9 maart 2020 van alle handelingen die in naam van het voorzorgsbeginsel zijn opgesteld tussen het Parlement, de regio's, de provincies en de gemeenten zie de link.¹²
- Ook in Slovenië is er sinds januari een moratorium op 5G vanwege gezondheidsrisico's van kracht.¹³

Uitrol 5G onverantwoord

Gezien de bovenstaande vergaande ontwikkelingen is het dus 'best' gek, om met de voorzitter van de commissie EMV van de Gezondheidsraad te spreken (zie citaat), dat gemeenten 5G uitrollen. Er zijn te veel rode vlaggen! Waarom zijn er al zo veel moratoria van kracht en waarom staan zoveel gemeenten op in Italië? Is het (moreel) verantwoord om hiermee door te gaan – ook gezien de wettelijke taak van de gemeente de gezondheid van hun inwoners te beschermen – en burgers hieraan bloot te stellen?

Stop5GNL is van mening dat dit absoluut onverantwoord is. Daarbij willen we u wijzen op een recente uitspraak waarin de rechtbank oordeelt dat de overheid een extra verantwoordelijkheid heeft wanneer het gaat om de introductie van nieuwe technologieën en dat het aan de overheid is een juiste belangenafweging te maken tussen de schending van het privéleven door het gebruik van nieuwe technologieën en de voordelen hiervan.¹⁴ Dat blootstelling aan 5G een schending van het recht op privéleven en onze gezondheid kan betekenen is duidelijk verwoord in de dagvaarding en ook alle ontwikkelingen laten dit zien.

---

¹⁰ <https://www.computable.nl/artikel/nieuws/infrastructuur/6879060/250449/zwitserland-zet-uitrol-5g-voorlopig-stop.html?fbclid=IwAR0xfVbwhuOpGRusp6MZNvdZGTh3SR47LoYhE3ivQdsQaxpfDQyJ5WxtFZI>

¹¹ https://www.rts.ch/info/regions/geneve/11125794-moratoire-de-trois-ans-sur-la-4g-et-la-5g-a-geneve.html?fbclid=IwAR2WJod1axc7GEqL0MGKlkmlI8gCa-capHRlr_7Z0YOKvkM5jX8JsKh_n8I

¹²

<https://www.alleanzaitalianastop5g.it/443193497?fbclid=IwAR3LFXs4OFYePflG2suxoy7HPi7oe9JIQUaiYP8Wj3t35bjPethTAv6Ptc4>

¹³ <https://toknow.uk/5g-moratorium-slovenia-votes-for-life-at-least-for-now/>

¹⁴ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2020:1878>

Het kan dan ook niet anders – gezien ook alle onderzoeken die er liggen die schadelijke effecten aantonen bij eerdere generaties en het gebrek aan onderzoek bij 5G – dan dat het voorzorgsprincipe gehanteerd wordt en 5G niet uitgerold wordt.

Ik heb jullie actie ondersteund en zeker ik maak me als arts ook ernstig zorgen voor mensen, dieren en de natuur. Samen met twee andere collega's heb ik een oproep gedaan aan ca. 350 artsen om uw actie te ondersteunen en het Europese 5G appeal te ondertekenen.

Ik vrees dat de Nederlandse artsen bang zijn om zich uit te spreken. Zoals de neuropsychologe Anita Kaemingk het laatst uitdrukte: Nederland lijdt aan het Sylvia Millicam Complex. Door de haatcampagnes van de anti-kwakzalvers houdt iedereen zich gedeisd. Tot voor kort ik ook. Maar door me wat in te lezen ben ik geschrokken van de enorme ontkenning van de vele aanwijzingen voor de schadelijkheid van elektromagnetische straling.

Arts

Signalen artsen

Stop5GNL krijgt ook veel signalen binnen van artsen die zich ernstige zorgen maken en het kort geding ondersteunen. Zij zien de urgentie ervan in en willen 5G stoppen. Zoals een arts stelt (zie ook citaat): “Maar door me wat in te lezen ben ik geschrokken van de enorme ontkenning van de vele aanwijzingen voor de schadelijkheid van elektromagnetische straling.” Een andere arts trekt het overheidsbeleid in twijfel: ‘Het is hoopgevend dat steeds meer

mensen inzien dat het overheidsbeleid niet zonder risico voor de gezondheid is (van zowel mensen, dieren als planten en bomen).” Verder is een belangwekkende oproep die van oncoloog Mark van Tilburg die waarschuwt voor de risico's van straling en artsen oproept er zich in te verdiepen.¹⁵

Wat kan de gemeente - B & W, raadsleden en ambtenaars - doen om actie te ondernemen ten aanzien van de uitrol van 5G?

- Verdiep je als gemeente in de informatie in deze brief en de dagvaarding voor het kort geding. In gemeente Bergen en Hilvarenbeek is dit gebeurd en zijn er moties (unaniem) aangenomen die pleiten voor een zorgvuldige besluitvorming bij de uitrol van 5G. Dit is een mooi voorbeeld voor andere gemeenten om te doen of zich erbij aan te sluiten.
- Een andere mogelijkheid is het indienen van een initiatiefwetsvoorstel, een nog krachtiger instrument dan een motie. In gemeente Zeist is er nu vanuit enkele partijen het initiatief om met een raadsvoorstel te komen dat regelt dat de gemeente de uiteindelijke zeggenschap krijgt. Zo kan de gemeente zelf beslissen of de 5G-antennes straks ook daadwerkelijk die schadelijke straling mogen uitzenden. Het initiatiefwetsvoorstel is bijna klaar en zal binnenkort in de raad als een apart voorstel (dus ook met aparte bijeenkomsten) worden behandeld.
- Overigens lijkt op de kritiek van gemeenten dat ze geen zeggenschap hebben op de plaatsing van antennes gehoor te zijn gegeven door de Staatssecretaris en zijn er kansen voor gemeenten om hun wensen kenbaar te maken, zoals wensen op het gebied van volksgezondheid.

¹⁵ https://www.youtube.com/watch?v=7x7qXthpU6E&feature=emb_logo

In het wetsvoorstel ('Wijziging van de Telecommunicatiewet in verband met de implementatie van de onderdelen van richtlijn (EU) 2018/1972), dat in behandeling is in de Tweede Kamer en waarover laatst verslag is uitgebracht¹⁶, staat niet dat de verantwoordelijkheid voor het locatiebeleid van decentrale overheden wordt aangetast. Uit een brief van 20 februari 2020 van de Staatssecretaris aan de gemeente Bergen wordt ook het volgende vermeld:

“De verplichting om in te stemmen met redelijke verzoeken voor het plaatsen van small cells op overheidsinfrastructuur vloeit voort uit Europese regelgeving (Telecomcode). Ik herken de vragen en zorgen die hierover leven bij gemeenten en ik heb hier ook aandacht voor. Het wetsvoorstel tot implementatie van de Telecomcode is dan ook op een aantal punten aangepast. Verder zal in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat een onafhankelijk bureau de bestuurlijke en financiële consequenties voor gemeenten in kaart brengen.”

Hieruit ontstaat de indruk dat de beperking van decentrale inmenging niet in het nu aanhangige wetsvoorstel is meegenomen, maar afhankelijk is gesteld van nader onderzoek naar de bestuurlijke en financiële consequenties voor gemeenten. Dit biedt dus een kans voor gemeenten om onderzoek wensen kenbaar te maken aan de Staatssecretaris. Stop5GNL roept op aan gemeenten dit te doen en hierbij vooral wensen ten aanzien van gezondheid van de inwoners te betrekken.

- En tenslotte steun ons kort geding. We kunnen nog donaties gebruiken om dit kort geding te kunnen voeren. Ook andere steun is welkom.

We hopen dat we u middels deze brief voldoende hebben geïnformeerd. Voor verdere informatie over het kort geding kunt u kijken op de website www.stop5Gnl.nl

Als u verdere vragen heeft kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Stop5GNL

---

¹⁶ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35368-5.html>